

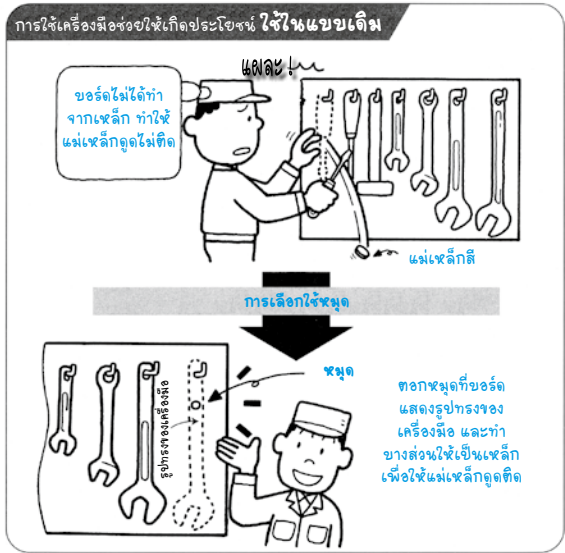
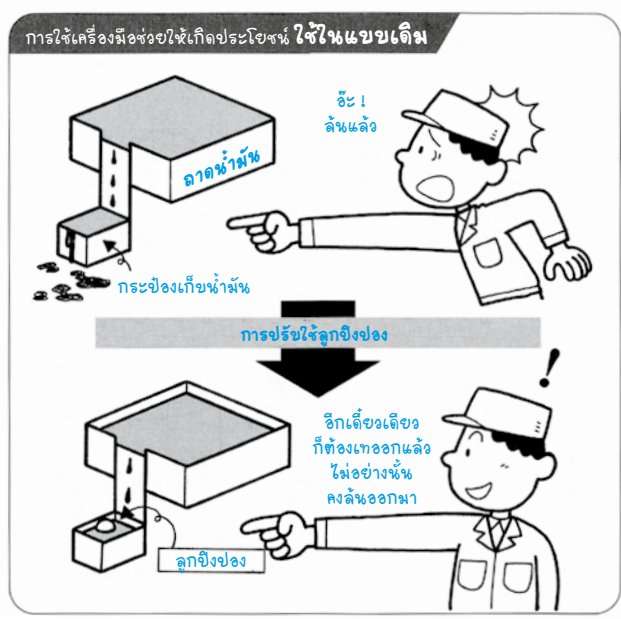
หลักการใช้ เครื่องมือช่วย 3 ชั้น

คำแนะนำการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 3 ชั้น

โคเซ็นให้ความสำคัญกับ การลงมือดำเนินการอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การนำ **เครื่องมือช่วย** ไปใช้ ก็มีหลัก 3 ชั้น ในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ คือ ① ใช้ในแบบเดิม ② ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ดัดแปลง เล็กน้อย ③ สร้างใหม่ ตาม **หลักการใช้เครื่องมือช่วยให้เกิดประโยชน์ 3 ชั้น** สิ่งที่ดีที่สุดคือ **การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้ว = การใช้ให้คุ้มค่า** หากสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้โดยการนำบางสิ่งมาใช้แทน หรือทำการปรับใช้แล้ว นั่นจะเป็นวิธีที่เร็วที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีเป็นไปตามนั้น ให้ลองเปลี่ยนสิ่งที่มีอยู่แล้วเล็กน้อย โดยคิดว่า “หากปรับปรุงเล็กน้อยจะเป็นอย่างไร” “ลองเปลี่ยนแปลงดูจะเป็นอย่างไร” หากทำเช่นนั้นแล้วก็ยังไม่มียังไรดีขึ้น ให้ทำการสร้างสิ่งที่เหมาะสมขึ้นมาใหม่ หลักการใช้เครื่องมือช่วยให้เกิดประโยชน์ 3 ชั้น คือ

① ใช้ในแบบเดิม คือ Best

สิ่งที่สามารถใช่แบบเดิมได้ ให้ใช่แบบเดิม ถือเป็น **โคเซ็นการใช้เครื่องมือช่วยให้เกิดประโยชน์** ที่สามารถทำได้เร็วที่สุด แน่แน่นอนว่า คำว่า **ใช้ในแบบเดิม** มีความหมายที่กว้างมาก เป็นการนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมา

- ใช้ประโยชน์
- ประยุกต์ใช้
- ปรับใช้
- ใช้แทน

อย่างไรก็ตาม การใช้สิ่งที่สามารถใช้ได้ให้เกิดประโยชน์ คือ สิ่งที่ดีที่สุด

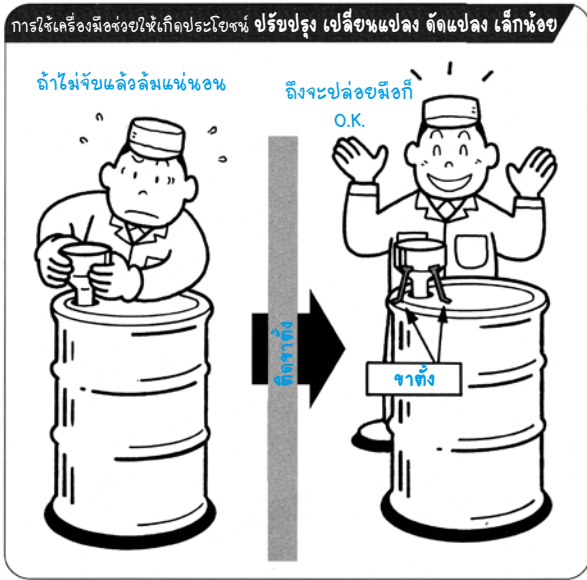
☆ **การเลือกใช้หมุด** มีวิธีการควบคุมที่ทำให้รู้ว่าใคร (ที่ไหน) นำเครื่องมือไป โดยการติดเครื่องหมายไว้ที่บอร์ดแสดงรูปทรงของเครื่องมือในโรงงานแห่งหนึ่ง มีการกำหนดสีประจำแต่ละฝ่ายไว้แล้ว เวลาที่นำเครื่องมือไปใช้งาน ต้องทำการติดแม่เหล็กที่มีสีเดียวกับฝ่ายของตนไว้ที่รูปแสดงรูปทรงของเครื่องมือ

วิธีนี้ถูกนำไปใช้ทั้งโรงงาน แต่ทว่าพบปัญหาเกิดขึ้นที่แผนกหนึ่ง เนื่องจากว่าบอร์ดที่แขวนเครื่องมือไม่ได้ทำจากวัสดุที่เป็นโลหะแม่เหล็กจึงใช้ไม่ได้ จึงเกิดความคิด **เปลี่ยนบอร์ดให้เป็นแผ่นเหล็กทันที** แต่การเปลี่ยนบอร์ดทุกแห่งให้เป็นเหล็กเป็นเรื่องที่ยุงยาก ต้องใช้ทั้งเงินและเวลา แล้วจะสามารถนำสิ่งอื่นมาใช้แทนได้หรือไม่?

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการนำสิ่งอื่นมาใช้ นั่นคือ หมุดที่ทำจากเหล็ก โดยตอกไว้ที่บอร์ดแสดงรูปทรงของเครื่องมือแต่ละอัน ทำให้แม่เหล็กสามารถดูดติดได้ ปัญหานี้จึงได้รับการแก้ไขทันที

☆ **การปรับใช้ลูกยิงปอง** น้ำมันที่ตกลงในถาดน้ำมันจะถูกเก็บสะสมไว้ที่กระป๋องเก็บน้ำมัน แต่บางครั้งก็เกิดเหตุการณ์น้ำมันล้นกระป๋องโดยไม่รู้ตัว หากรู้สึกตัวก่อนที่น้ำมันจะเต็มกระป๋องได้ จะเป็นเรื่องที่ดี แต่เป็นเรื่องที่ทำได้ยากและหากให้ฝาดูตลอดเวลาก็เป็นไปได้ในกรณีนี้ สิ่งที่น่ามาใช้ คือ ลูกยิงปองสีขาว

เพราะว่าลูกปิงปองมีน้ำหนักเบา จึงลอยอยู่บนผิวหน้าของน้ำมัน หากนำไปใส่ในกระป๋องเก็บน้ำมันแล้วจะเห็นชัดเพราะมีสีขาว จึงสามารถตรวจสอบปริมาณน้ำมันในกระป๋องได้แม้มองจากระยะไกล ด้วยการใส่ **เครื่องมือช่วย** คือ ปิงปอง ทำให้รู้ปริมาณน้ำมันก่อนที่จะเต็มกระป๋อง เป็นการระวังอันตรายจากน้ำมันล้นได้

② **เปลี่ยนแปบเล็กน้อย คือ Better**

วิธีที่ดีที่สุดของไคเซ็นการใช้เครื่องมือช่วยให้เกิดประโยชน์คือ การใช้สิ่งที่มีอยู่แล้ว **ในแบบเดิม** หรือการปรับใช้สิ่งอื่นแทน หรือการนำสิ่งอื่นมาใช้แทน อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ยุ่งยาก ไม่เสียเวลาและไม่เสียเงิน ใช้เพียงปัญญาเท่านั้น แต่ว่าเครื่องมือช่วยทุกอย่างไม่ได้สามารถใช้ในแบบเดิมได้ บางกรณี การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง การดัดแปลงในบางส่วน เช่น การเปลี่ยนวัสดุดิบ หรือรูปทรงการปรับขนาด ก็เป็นสิ่งจำเป็น และการเพิ่มเติมบางสิ่งเข้าไปเล็กน้อย หรือลองเปลี่ยนแปลงบางส่วน นั่นก็คือ **การเปลี่ยนแปลงบางส่วน** ไม่ใช่ทำ **การเปลี่ยนแปลงทั้งหมด**

☆ **ติดขัดที่กรวย** เวลาที่ทำการถ่ายของเหลวลงในถัง มีการนำกรวยมาใช้เพื่อไม่ให้ของเหลวหก แต่เนื่องจากกรวยไม่มีความเสถียร จึงล้มบ่อยครั้ง หากใช้วิธีที่ให้คนหนึ่งจับกรวย แล้วอีกคนหนึ่งยกถังและถ่ายน้ำมันแล้ว ก็จะสามารถถ่ายของเหลวได้โดยไม่หก แต่การที่ต้องใช้คนถึง 2 คน ถือเป็น **มุดะ (สูญเปล่า)** เล็กน้อย ไม่มีวิธีอื่นอีกแล้วหรือ? อีกนัยหนึ่งคือ หากมีสิ่งของที่จับกรวยแทนคนได้ก็ดี

ด้วยเหตุนี้ จึงเลียนแบบวิธีการทำให้กล้องถ่ายรูปอยู่กับที่ด้วยขาตั้งกล้อง โดยการติดขาตั้ง 3 ขา ที่กรวย ซึ่งเมื่อทำเช่นนั้นแล้ว กรวยจะอยู่กับที่ ทำให้สามารถทำงานคนเดียวได้ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ต้องผืนเปลี่ยนใหม่ทั้งหมด ทำการเปลี่ยนเพียงแค่บางส่วนเพียงเล็กน้อยก็เพียงพอ การจะเปลี่ยนทั้งหมดคงเป็นเรื่องที่ยาก แต่การเปลี่ยนแปลงบางส่วน สามารถทำได้ง่ายและไม่ยุ่งยาก

③ **การرابใหม่ คือ Good**

หัวใจของไคเซ็น คือ **การลงมือปฏิบัติอย่างรวดเร็ว** แต่การพยายามสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ โดยใช้ทั้งเวลา เงินทุน และแรงกายอย่างมาก เป็นสิ่งที่ไม่แนะนำในบางครั้ง **งานที่มีลักษณะเฉพาะ** อาจไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือจิ๊ก ที่สามารถใช้แบบเดิมได้ และบางครั้งการจะได้มาก็เป็นเรื่องยาก

นอกจากนี้ การหาของอื่นมาใช้แทนอาจใช้เวลามากกว่าการสร้างสิ่งที่เหมาะสมกับงานนั้นๆ หมายความว่า แทนที่จะปรับปรุงเล็กน้อย แต่เปลี่ยนเป็นการสร้างใหม่ตั้งแต่เริ่มต้นกลับเร็วกว่าและง่ายกว่าก็มี ในกรณีนี้สามารถทำได้หลายทาง เช่น สร้างเอง ร่วมสร้างกับเพื่อน หรือให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญทำให้

☆ **สร้างชั้นเก็บของแบบหมุนได้** ที่ไลน์ประกอบของโรงงานรถยนต์แห่งหนึ่ง มีชิ้นส่วนอยู่จำนวนมาก ทำให้ต้องเตรียมงานเพื่อเปลี่ยนรุ่นผลิตมากกว่า 10 ครั้งใน 1 วัน และเนื่องจากชั้นเก็บจิ๊กมีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าและมีขนาดยาวใหญ่ จึงตั้งอยู่นอกพื้นที่ของไลน์ ทำให้ระหว่งการปฏิบัติงาน ต้องเดินไปหยิบทุก ๆ ครั้งที่ต้องการใช้ ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานไม่ดีนัก แต่ถึงอย่างนั้น การที่จะทำให้นิดของจิ๊กลดน้อยลง หรือลดขนาดของชั้นเก็บของ ก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ จึงนำแนวคิดจากที่เขวอนตรายางที่มีลักษณะเป็นขาตั้งหมุนได้ (ในร้านขายเครื่องเขียน) มาสร้างชั้นเก็บของแบบหมุนได้

เพราะมีลักษณะเป็นแบบหมุน จึงไม่ต้องใช้พื้นที่มาก สามารถวางในขอบเขตของไลน์ได้อย่างสบาย ๆ หยิบจับของที่ต้องการได้ทันที และลดระยะเวลาในเตรียมงานเพื่อเปลี่ยนรุ่นผลิตลง

